

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu JUDr. Tomáše Rychlého a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **M. T.**, zastoupený JUDr. Petrem Novotným, advokátem se sídlem Archangelská 1568/1, Praha 10, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 21. 9. 2020, č. j. 45 Az 1/2019 – 38,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Včas podanou kasační stížností napadl žalobce rozsudek Krajského soudu v Praze (dále jen „*krajský soud*“) ze dne 21. 9. 2020, č. j. 45 Az 1/2019 – 38, jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 12. 2018, č. j. OAM-512/ZA-ZA12-P16-2018. Tímto rozhodnutím nebyla žalobci udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění rozhodném pro projednávanou věc (dále jen „*zákon o azylu*“).

[2] Při posuzování věci vycházel krajský soud z následujícího skutkového stavu. Žalobce dne 13. 6. 2018 požádal o udělení mezinárodní ochrany. Při pohovoru k žádosti uvedl, že pochází z obce Tjačevo v Zakarpatské oblasti Ukrajiny. Nebyl nikdy politicky aktivní, je rozvedený a má dvě děti žijící v Tjačevu s jejich matkou. Mluví ukrajinsky, rusky a česky. Poslední bydliště žalobce byla vesnice Neresnice. Do České republiky přicestoval autem dne 11. 3. 2018, neboť zde má bratra, u kterého nyní bydlí. K důvodům žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že „[n]a Ukrajině mě chtěli vzít na vojnu, já tam nechci jít, protože tam umírají lidi. Proto jsem odjel do ČR. To je jediný důvod mé žádosti.“ Žalobce nakonec dodal, že na Ukrajině nemá žádné jiné problémy, než povolání do armády. V ČR měl povolení k trvalému pobytu, přišel o něj ale v důsledku spáchání trestného činu krádeže.

[3] Po zhodnocení výše uvedených skutečností krajský soud konstatoval, že stěžejní žalobní námitkou a rovněž deklarovaným důvodem pro podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla obava žalobce, že bude povolán do armády a následně bude nasazen v bojích na východě Ukrajiny. K tomu nejprve soud obecně uvedl, že požadavek státu, aby občan splnil brannou povinnost a případně se z toho titulu i aktivně zapojil v rámci mobilizace do ozbrojeného konfliktu, v němž je ohrožena svrchovanost státu a jeho územní celistvost, je zcela legitimní a nemůže bez dalšího představovat akt pronásledování nebo hrozbu vážné újmy. Dále odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2015, č. j. 5 Azs 158/2015 - 24, v němž se kasační soud podrobně zabýval tím, za jakých podmínek mohou být obavy z povolání do armády a případného zapojení do ozbrojeného konfliktu relevantní pro posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Z tohoto rozhodnutí plyne, že z pohledu aplikace § 12 písm. b) zákona o azylu je rozhodující, zda žadatel o mezinárodní ochranu má odůvodněný strach z pronásledování pro některý z azylově relevantních důvodů. Mezinárodní ochranu ve formě azylu tedy lze udělit osobě, jestliže se odůvodněně obává, že by mohla být trestně stíhána nebo by jí byl uložen trest z důvodu, že odepře výkon vojenské služby za konfliktu. To ovšem pouze za omezující podmínky, že při výkonu vojenské služby by docházelo ke zločinům proti míru, lidskosti nebo válečným zločinům. Trestní stíhání v případě odepření vojenské služby za konfliktu, při němž k uvedeným (z pohledu mezinárodního práva) protiprávním jevům nedochází, nepředstavuje akt pronásledování, a tedy důvod pro udělení azylu.

[4] Ze zpráv o zemi původu žalobce dle krajského soudu nevyplývá, že by všechny vojenské jednotky byly nasazeny do ozbrojeného konfliktu nebo že by páchaly válečné zločiny či zločiny proti lidskosti. Zároveň je možné vykonat tzv. alternativní vojenskou službu. Bylo tedy na žalobci, aby prokázal, v jaké vojenské jednotce by měl vykonávat vojenskou službu, že se tato vojenská jednotka bezprostředně podílí na bojových operacích na východě Ukrajiny a že v této jednotce v minulosti došlo ke spáchání válečných zločinů či zločinů proti lidskosti (nebo je na základě známých skutečností vysoce pravděpodobné, že k tomu dojde v budoucnu). Žalobce však během předcházejícího správního řízení či soudního řízení neuvedl žádné konkrétní skutečnosti (natož aby je prokázal), které by byly relevantní z výše nastíněných hledisek. Pouze obecně uvedl, že byl povolán k výkonu vojenské služby, nicméně povolávací příkaz nepřevzal. Z této skutečnosti nelze dovodit přiměřenou pravděpodobnost, že bude nucen se při výkonu vojenské služby podílet na páchání válečných zločinů či zločinů proti lidskosti. Případný trest, který žalobci hrozí za nenastoupení vojenské služby, tak nelze objektivně považovat za pronásledování ve smyslu ustanovení § 2 odst. 4 zákona o azylu, ve spojení s § 12 písm. b) téhož zákona, interpretovaných ve světle čl. 9 odst. 2 písm. e) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany.

[5] Nakonec krajský soud uvedl, že ani tvrzení žalobce o konfliktu v Azovském moři a Luhanské oblasti nesvědčí o svévolném násilí či vážném ohrožení života civilistů v západní části Ukrajiny (odkud pochází žalobce), které by odůvodňovaly udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu.

pokračování

[6] Kasační stížnost podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) z důvodů, které podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. b) a d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Výslovně neuvádí žádný důvod přijatelnosti kasační stížnosti.

[7] Stěžovatel namítá, že napadený rozsudek je nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů, neboť se krajský soud řádně nevypořádal se všemi důvody jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany a některé z nich „nemístně zlehčoval a zčásti ignoroval“. Stěžovatel přitom jasně prezentoval obavy z návratu na Ukrajinu, neboť by musel nastoupit do armády a jít válčit, což si nepřejí s ohledem na své vyznání a obavy o svůj život. Přestože boje nyní probíhají především ve východní části země, nelze zlehčovat ani situaci v západních oblastech, neboť v průběhu uplynulých dvou let došlo na západě Ukrajiny k opakovaným násilnostem, jejichž oběťmi se stali nevinní civilisté. Uvedená fakta nevzal krajský soud v potaz. Pokud by však krajský soud řádně ověřil veškeré stěžovatelem tvrzené skutečnosti, jež potvrzují pravdivost jeho tvrzení uvedených v žádosti o mezinárodní ochranu, pak by musel dojít k závěru, že byly naplněny podmínky pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu, a to z „[d]ůvodu vážného ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích vnitřního ozbrojeného konfliktu v jeho domovské zemi na Ukrajině.“

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhuje odmítnutí kasační stížnosti, případně její zamítnutí. Napadený rozsudek považuje za správný a dostatečně odůvodněný.

[9] Dříve, než mohl Nejvyšší správní soud posoudit námitky uplatněné v kasační stížnosti, musel se zabývat její přijatelností. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s., ve znění účinném od 13. 10. 2015 do 31. 3. 2021, totiž platí, že *jestliže kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost.*

[10] Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39 (všechna citovaná rozhodnutí dostupná na www.nssoud.cz), je přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech mezinárodní ochrany je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad práva a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

[11] V projednávané věci stěžovatel nepředestřel žádnou právní otázku, jež by mohla mít obecný dopad na rozhodovací činnost krajských soudů a k níž by se měl Nejvyšší správní soud vyslovit za účelem sjednocování judikatury. Takovou otázku soud nedovodil ani z obsahu napadeného rozsudku či ze soudního a správního spisu. Co se týče požadavku státu, aby jeho občan plnil svou brannou povinnost, k němu se již kasační soud opakovaně vyjádřil (například v rozsudku ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 – 44).

[12] Stěžovatelem tvrzená pochybení krajského soudu by pak jako důvod přijatelnosti mohla obstát jen v krajních případech, pokud by v průběhu řízení o žalobě došlo k hrubým vadám, které by svojí povahou byly v rozporu se samotnými základními zásadami přezkumného soudního řízení, případně pokud by rozhodnutí soudu vykazovalo tak extrémně závažné nedostatky, že by bylo v rozporu s právem na spravedlivý proces nechat je bez povšimnutí.

[13] Takové vady však Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku ani v průběhu řízení, které předcházelo jeho vydání, neshledal. Co se týče tvrzené nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku, která by mohla být zásadní vadou v řízení způsobující přijatelnost kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud takové pochybení nezjistil. Krajský soud jasně a srozumitelně vysvětlil, z jakých důvodů shledává rozhodnutí žalovaného zákonným (včetně jeho závěru o neudělení doplňkové ochrany stěžovateli) a vypořádal se se všemi podstatnými žalobními námitkami. Neopomenul ani námitky týkající se bezpečnostní situace na Ukrajině - podrobně se jimi zabýval na stranách 6 až 8 napadeného rozsudku s poukazem na aktuální zprávy o tamní bezpečnostní situaci a judikaturu Nejvyššího správního soudu, jež se touto otázkou zabývala. Při posuzování stěžejní otázky v řízení o žalobě, tedy zda mohou být z hlediska udělení některé z forem mezinárodní ochrany relevantní obavy stěžovatele z povolání do armády a hrozícího zapojení do ozbrojeného konfliktu, vycházel krajský soud z judikatury Nejvyššího správního soudu, která se touto problematikou zabývala (viz již zmiňovaný rozsudek č. j. 5 Azs 158/2015 – 24).

[14] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že neshledal žádný důvod přijatelnosti kasační stížnosti, a proto ji podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[15] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, část III. 4.). Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly. Nejvyšší správní soud proto nepřiznal náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti žádnému z účastníků.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 12. srpna 2021

JUDr. Tomáš Rychlý
předseda senátu